

Откривено због чега су се грађани обраћали  
Институцији омбудсмана за људска права у БиХ

# Тражили помоћ, али и пријетили

ПИШЕ:  
ВЕДРАНА КУЛАГА СИМИЋ  
vedranak@glassrpske.com

**БАЊАЛУКА, САРАЈЕВО –** Најновији извјештај о резултатима активности Институције омбудсмана за људска права БиХ у 2025. години је показао да расте број притужбу на рад правосуђа и управе, али и да су појединци насртали чак и на оне од којих су првобитно затражили помоћ.

Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода, наиме, гарантује право на правично суђење и јавну расправу у разумном року, пред независним и непристрасним, законом установљеним судом, у поступцима утврђивања права, обавеза и основности кривичне оптужбе.

Одредбама Устава БиХ та права и слобода се, пише у извјештају омбудсмана за 2025. годину, директно примјењују у БиХ и имају приоритет над осталим домаћим законима.

Законом је прописано да се омбудсман неће мијешати у процес одлучивања судова, али може интервенисати у току поступка који се води, када установи да је таква активност неопходна при обављању његових дужности, а такође може дати препоруке органу власти који је страна у поступку или бити консултован од стране у поступку.

Одјељење за праћење остваривања права у правосуђу и управи током 2025. године запримио је 794 жалбе, што је за 142 жалбе или 21,78 одсто више у односу на претходну годину.

Када је у питању правосуђе, изјављене су 374 жалбе на рад правосудних органа

Одређени број жалби грађана се односио на меритум донесених судских одлука чије преиспитивање излази из оквира надлежности омбудсмана, али је то наилазило на неразумијевање и критику

због дужине трајања поступка пред судовима и тужилаштвима, рада судија и тужилаца, поступка извршења, као и недостављања информација те поступања Високог судског и тужилачког савјета (ВСТС) БиХ и Канцеларије дисциплинског тужиоца, али и због самог меритума донесених одлука.

На рад судских органа су током 2025. запримљена 292 предмета и то 38 жалби због дужине поступка, 22 на рад судија, 35 на извршни поступак и 197 притужби које се односе на остале повреде права током поступања судова по различитим везаним основама – наведено је у извјештају.

Одређени број жалби односио се на меритум донесених судских одлука чије преиспитивање излази, наглашавају омбудсмани, из оквира надлежности које они имају. О томе су упознавали и оне који су им се жалили.

Ово наилази на неразумијевање и критику жалитеља, на начин да након обавијести о законским надлежностима омбудсмана жалитељи започињу с тешким кри-

тикама што укључује и жалбе Парламентарној скупштини и ствара притисак на рад, те угрожава независност Институције. Регистроване су и пријетње омбудсманима – откривено је у извјештају.

С друге стране, доста примједби је било и због трајања дужине поступка. До повреде права на суђење у разумном року најчешће, како су навели, доводи непредузимање процесних радњи судова, незаказивање рочишта, враћање предмета првостепеном суду на поновно одлучивање, прекиди до окончања других поступака који су од значаја за пресуђивање и други разлози.

Дуготрајност поступака и природан протек времена може имати и реалну последицу да учесници поступака и не дочекају његово окончање – наведено је извјештају уз кратко навођење случаја који траје 22 године, а у питању је "судски поступак ради развргнућа заједнице".

По тражењу Институције омбудсмана, након неколико упућених ургенција, запримљено је изјашњење председника суда, уз које је приложена

наредба поступајућој суткињи за хитно поступање – откривено је у документу који је упућен у парламентарну процедуру на усвајање.

## ЈЕДАН СЛУЧАЈ ТРАЈЕ 22 ГОДИНЕ

Омбудсмани су лани запримили и 14 жалби које се односе на Уставни суд БиХ, и то због недоношења одлука по апелацији, ургенцији за приоритетно доношење одлуке због оправданог правног интереса, нужности доношења одлуке о привременој мјери, изостанка информације о статусу апелације.

У скоро сваком појединачном случају Уставни суд нас је информисао, као и апеланте да од новембра 2022. ради у отежаним околностима и непотпуним саставом јер надлежна ентитетска законодавна тијела пропуштају испунити своју уставну обавезу да изаберу судије на упражњене судијске позиције – пише у извјештају омбудсмана.

Током 2025. године запримљено је 76 жалби у којима су као одговорни орган означена тужилаштва, што је за 5,56 одсто више него у 2024. години. Жалбе су изјављене због непредузимања радњи по пријавама, недоношења одлуке у покренути поступцима, као и због незадовољства тужилачким одлукама те непоступања тужилаштва усљед којег они који су се жалили нису могли остварити право у другим поступцима. Лани је запримљено десет жалби које су се односиле на непрофесионалан рад адвоката те затражена одређена тумачења.

292

жалбе  
на рад судова

76

притужби  
на рад тужилаштва

10

притужби  
на рад адвоката